

só bekezdését, — ame'y szerint ha »a község érdeke kivételesen a magánuton való érvényesítést javallaná: a vagyon szabadságától is kizárható«.

Erre az elgondolásra kell mindaddig támaszkodnunk, amíg átfogó terv alapján való értékesítésnek ideje el nem érkezik.

Szabadkéből kell a bérletek értékelését. Előbb azonban teljes katarzást kell a város összes földjeiről készíteni és a bérbeadásnak ezen az alapon kell történnie.

**Annak a gazdának, aki bérletesi kötelezettségének pontosan tesz eleget, a bérleti idő lejártával, újabb időtartamra automa-
tikus bérhosszabbítást kell biz-
tosítani.**

Ezzel megadjuk a biztonság érzését a város 40.000 polgárának és megadjuk azoknak is, akik a város háztartásáért felelősek, mert a budget összeállításánál biztos adatok számolhatnak.

Akik pedig csodákban biznak és akik azt hiszik, hogy a buzaárak lényeges emelkedésére számíthatunk, amely egyszerre megoldja a problémákat, azoknak azt válaszolom: Sajnos ez nem valószínű. A statisztika nem ezt mutatja. A buzaára a legfontosabb, mert a buzaár kihat a közgazdaságunk egyénére.

1867-ig visszamenőleg tanulmányozva az árakat, a következő hullámzásokat észlelhetjük: 1867-től 1873-ig emelkedő irányzat volt. Onnan árhanatlas állott be, amely 1882-ben rohamos és jellegét ölti és 1895-ben mélyponthoz vezet.

1867—71:21 korona 33,

1882—86:18.89,

1892—96:15.31,

1897—1901:18.62,

1902—1906:16.87,

1907—1914:24.04, amely áremelkedésnek alapját a 6 aranykorona 30 filléres gabonavám képezte. Ennek az üdvös hatását élvezte az bekezdésében a magyar gabona. De mert tragédiánk, hogy nemzeti és országos feldarabolásunk folytán nincs már biztos piacunk, ahol feleslegeinket elhelyezhetnők, ennél fogva gabonavámokkal, mi az exportállam, eredményt el nem érhetünk.

Azzal azonban, hogy a szegedi bérlőből ki akarom ölni a zsellérnek bénító és küzdelemre nem képesítő, a teljes passzivitásra készítő érzést, — azért, hogy csejót adunk neki új haszonbértartamra, azonos árak és feltételek mellett és, hogy ezt a jogot, bizonyos feltételek mellett, utódainak is biztosítom, — még nem oldottuk meg a kérdést.

A kérdésnek má'ik oldal' is van. Lehet-e gazdálkodni az addigi módon és nem kötelessége a városnak, hogy saját polgárságát a teljes gazdasági megsemmisüléstől megóvjá? — azért, hogy a mai viszonyoknak megfelelő mezőgazdálkodásnak feltételeit biztosítja.

A problémát abban látom, hogy

**jobbát, löbbet, egyenletebbet
kell termelni**

az országban is, a mi földünkön is. A földművelést azonban ma nem az empirizmus, hanem a tudományos kutatás irányítja. Hálá'at tartozunk Klebelsberg Kunónak azért is, hogy a gazdasági iskoláknak nálunk eddig nem ismert típusait itt a tanyákon bevezette.

A jobb és több gabona kérdését a tudomány megoldotta. A városnak kötelessége volna, saját költségvetési egyensúlya és 40.000 magyar lélek jövője érdekében vetőmagvak propagandisztikus, olcsóbb árakon való kiosztásáról gondoskodni. Mert jól egyezzük meg, hogy a válság megoldása másképp, mint a minőség megjavítása nélkül el nem képzelhető. De gondoskodni kell arról is, hogy trágya és mezőgazdasági gépek okszerű használása és rendelkezésre álljon.

Népünknek nincs pénze gazdasági fegyverekre, amelyekkel a külföldi gyilkoló versenye ellen felvehetné a harcot. De a fegyvert nem saját pénzért veszi akkor sem, mikor hadba száll. Ne riadjunk vissza az áldozattól. A tanyai gazdálkodást, még pedig annak minden ágát, a gabona, a gyümölcs, az állat és baromfitermesztést komolyan, céltudatosan, átfogó terv alapján kell a város vezetőségének át-szerveznie. Ha ezt nem tesszük, akkor elvesztjük a csatát, de elveszti azt mindenféle szövetséget is, amire nincs szükségünk és melynek feladatait gondolkodó fővel mi — a város — tudunk csupán megoldani.

Negyvenezer bus, a sorstól megszántott, szegény szegedi magyar, de az egész város gazdasági, kulturális sorsa függ a tanyakérdés helyes, nagyvonalu megoldásától.

Árcsökkenési mozgalmak

Irta Éber Antal.

A német Preissenkung-akciónak és az Olaszországban megindult nagy állami árleszállító megmozdulásnak nálunk is jelentkeznek hívei és követői. Ugy gondoljuk, hogy azok, akik hasonló akciónak megindítását Magyarországon propagálják, teljesen téves utakon járnak, mert az egészen eltérő körülmények között külföldön megindított mozgalmakat nem lehet egyszerűen a magyar közgazdasági élet talajára átplántálni.

Ugy a német, mint az olasz mozgalmaknak közös vonását képezi, hogy az ottani lakosság sokkal magasabb kulturigényekhez, sokkal magasabb életstandardhoz van szokva, mint a mi lakosságunk, ezekben a külföldi államokban tehát lehet jogosultsága az oly mozgalmaknak, amelyek ezeknek a kulturigényeknek és az életfentartási színvonalnak mul' leszállítását kívánják annak az érdekében, hogy az árszínvonal, a fizetések és munkabérek súlyosztása termelőképesebbé, helyesebben exportképesebbé tegye a német és az olasz ipart. Nálunk azonban ugyanez az elv helytelenül volna alkalmazva, mert a mi gazdasági életünk strukturájában az exportot főleg a mezőgazdasági cikkek képviselik, mezőgazdasági lakosságunk, nevezetesen pedig a mezőgazdasági munkásszótály, annyira kulturigények nélkül való, oly alacsony életszínvonalon él, hogy nálunk az export fellendítése érdekében a standard of life mesterséges leszállításának semmiféle létjogosultsága nincs. De ugyanez áll a kereskedő- és iparososztályokra is. Az az igénytelenség, az a szükségletekről való kényszerű lemondás, amelyet a mi kereskedő- és iparososztályunk — sajnos — immár évek óta tanusít, annyira átható, sőt mondhatnók, annyira szomorú jelenség, hogy inkább azon kell gondolkodnunk, miként lehet ezt a sajnálatosan leszállt életszínvonalat valamiképen megjavítani, nem képezheti tehát feladatunkat mesterséges és erőszakos rendszabályokkal még a kulturigények és életszínvonal leszállításán fáradozni.

Eltekintve ettől, a különbség a külföldi példák és a mi esetünk között más irányban is szembeszökő. Németországnak évente mintegy kétmilliárd márka hadikárpótlást kell fizetnie, ott tehát ennek a hadikárpótlásnak export útján való fedeztetése a nemzet létfenntartási szükséglete, amelynek érdekében talán pillanatnyilag indokolt lehet ily erőszakos akció megindítása. Emellett azonban figyeljük meg, hogy a német akció is alapvető közgazdasági tévedésekben laborál. Hogyan lehet például az árleszállítási akcióval összeegyeztetni azt, hogy ezzel az akcióval párhuzamosan több, mint 30 pengőre emelték fel a buza vámját, tehát több, mint kétszeresére a buza világpiaci árának, holott nyilvánvaló, hogy a legfontosabb népelelmezési cikk mesterséges megdrágítása teljesen inkompatibilis azzal a törekvéssel, hogy az árszínvonal leszálljon.

Olaszországban viszont az árleszállító törekvésnek gazdaságpolitikai kiindulópontja az, hogy Mussolini annak idején a nemzeti prestige és a kistőkés közönség érdekeinek megóvása szempontjából aránylag magas színvonalon stabilizálta a lira árfolyamát és az árleszállító törekvés tulajdonképpen azt célozza, hogy a lira vásárlóerejét alkalmazza ahhoz a törvényes színvonalhoz, amelyet a stabilizálás alkalmából a fasiszta kormány meg-

szabott. Nálunk az új valuta-paritás megállapítása a pengő belső vásárlóerejének figyelembevételével történt, itt tehát oly valutapolitikai megfontolások nincsenek, amelyek az olasz példa követését kívánatosnak tüntetnék fel.

Azt hisszük, hogy ezeken a speciális megfontolásokon kívül még gondolnunk kell arra, hogy mindkét külföldi akció egyelőre csak kísérlet, amelynek eredményességéről még nem volt módunkban meggyőződni. Tudjuk az utóbbi évek tapasztalataiból, hogy az államhatalomnak beavatkozása az árszínvonal alakulásába eddig még sehol nem járt eredménnyel. Éveken keresztül ez a törekvés ellenkező irányban mozgott: az Egyesült Államokban és Kanadában pool-ok útján igyekeztek a buza árát fenntartani, Braziliában állami áldozatokkal kísérlették meg a kávé valorizációját, Németország mesterséges eszközökkel, állami beavatkozással igyekezett a rozs árszínvonalát tartani. Mindezek a törekvések teljes és tökéletes hajótörést szenvedtek. Óriási anyagi áldozatokat hoztak közpénzekből anélkül, hogy pillanatnyi eredményeken kívül valóságos, átható következtések megvalósíthatók lettek volna. Tartunk tőle, hogy bármily magasra értékeljük is a német és az olasz kormány átfogó és radikális intézkedéseinek értékét, mégsem fog sikerülni ezeknek a kormányoknak sem az árszínvonal csökkentésére irányuló törekvéseiket tartósan érvényesíteni, mert a közgazdasági tudomány nem ismeri el ily állami beavatkozások hatályosságát. Az árszínvonal alakulása nem vehet más irányt, mint amelyet a kereslet és kínálat kölcsönhatása megszab, ezt az irányt lehet hatósági intézkedésekkel pillanatnyilag elhajlítani, de a kereslet és kínálat árkialakító törvényének megváltoztatására még a legerősebb államhatalom sem lehet képes.

Szerintünk az államhatalom az árszínvonal leszállítása érdekében csakis egyet tehet, azt t. i., hogy a közterhek sújának csökkentésével igyekezzék az árképződés egyik tényezőjét, még pedig hatalmas tényezőjét befolyásolni. Ha az állam és egyéb közületeink a legmesszebbmenő takarékoskasság alkalmazásával és a magán gazdasági tevékenységbe való minden beavatkozás teljes kikapcsolásával biztosíthatják a közterhek leszállításának lehetőségét, úgy ezen az úton és csakis ezen az úton hozzájárulhatnak a kereskedői és ipari vállalatok rehoztételeinek lényeges csökkentéséhez és ezzel ahhoz, hogy az árszínvonal csökkenjen vagy helyesebben, hogy a kiskereskedői árak alkalmazkodjanak az amúgy is a békeszínvonal alá csökkent nagybani árak színvonalához.

Ez az a tér, amelyen az állam és a közületek hatalma kihat az áralkulás bonyolult processzusára, más téren ez — szerintünk — nem lehetséges. Semmiféle árvizsgáló bizottságból, semmiféle hatósági árbeavatkozáshól nem kérünk, ezek az árszínvonal tartós és maradó leszállítására nem alkalmasak, csakis azt idézhetnék elő, hogy újabb bürokratikus költséggel alátámasztanak a közterhek magas színvonalát, másfelől pedig újabb bajokat és szenvedéseket hoznának az iparos- és kereskedő-lársadalomra, amely a világgazdasági helyzet nyomása és közterheink fojtogató sulya alatt amúgy is csak a legnagyobb szenvedésekkel és nélkülözésekkel képes létét fenntartani.

Mondhat, amit akar olcsóbb senki sem lehet

Divat ingek

Gallérok

Nyakkendők

Zoknik

Sálak

Kalapok

vagy bármiféle divatáruban

mint a

Fodor Nemzeti Áruház

Kárász
ucca 11



Harisnyák

Kofferek

Keztyük

Sapkák

Zsebkendők

Ernyők, botok